

БЖД ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	123 Комп'ютерна інженерія
Освітня програма	Комп'ютерні системи та мережі Системне програмування та спеціалізовані комп'ютерні системи
Статус дисципліни	Цикл загальної підготовки (нормативні (обов'язкові) освітні компоненти)
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг дисципліни	ECTS 2 кр / 60 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/модульна контрольна робота
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: кандидат технічних наук, доцент кафедри охорони праці, промислової та цивільної безпеки, Праховнік Наталія Артурівна, prakhovnik.nataliia@iit.kpi.ua Практичні заняття: Праховнік Н.А. посилання на zoom: https://us04web.zoom.us/j/72809493094?pwd=Ns6HoIGDMkKoyhbyZKjVRbao7ARcES.1
Розміщення курсу	Посилання на дистанційний курс в Moodle https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=5773

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна належить до циклу загальної підготовки.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти відповідних компетенцій для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з обов'язковим дотриманням вимог безпеки і стандартів з охорони праці, використанням останніх досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду безпеки, збереження життя, здоров'я та працездатності; формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку у повсякденних умовах та під час надзвичайних ситуацій і воєнного стану, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності на первинній посаді.

Таким чином, метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатності:

- реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- дбати про особисту та колективну безпеку під час надзвичайних ситуацій, особливого та воєнного стану з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності на первинній посаді.

Предметом навчальної дисципліни є законодавчі, нормативно-правові, соціально-економічні, інженерно-технічні та санітарно-гігієнічні основи безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту. Особлива увага приділяється санітарно-гігієнічним вимогам до роботи з комп'ютерною технікою та питанням прав, обов'язків і поведінки населення в умовах особливого та воєнного стану.

Навіщо це потрібно студенту?

Засвоївши матеріал навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть у своїй професійній діяльності використовувати положення законодавчих актів і нормативно-правових документів з охорони праці та цивільного захисту; оцінювати санітарно-гігієнічні умови та рівень безпеки; ідентифікувати шкідливі і небезпечні фактори в побутовому і соціальному середовищі; володіти основними методами збереження життя і здоров'я, у тому числі в умовах надзвичайних ситуацій (НС). Студенти після засвоєння матеріалу дисципліни будуть мати знання законодавчих, нормативно-правових, нормативно-технічних та санітарно-гігієнічних основ з безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту; сучасних проблем і головних завдань безпеки; основ працезахоронних, і економічних складових охорони праці; базових положень пожежної безпеки; порядку дій в умовах НС та військового стану; способів захисту від впливу небезпечних факторів викликаних НС. Студенти будуть мати більш високу конкурентоспроможність на ринку праці, адже вмітимуть використовувати показники високого рівня безпеки праці, надання послуг у сфері інформаційних технологій. Також здобувачі матимуть змогу оцінювати

вражаючі фактори під час НС та їх вплив на здоров'я людини; обирати і використовувати засоби колективного та особистого захисту; надавати допомогу та консультації з практичних питань безпеки та захисту у НС; надавати першу долікарську допомогу; діяти при проведенні евакуаційних заходів.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у здобувача вищої освіти наступні програмні результати навчання:

- Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки (ПРН1).

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук і забезпечує переддипломну практику.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку

Тема 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.

Тема 1.2. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Тема 1.3. Природні, техногенні та. соціально-політичні небезпеки, їх види, особливості та характеристики.

Тема 1.4. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги.

Розділ 2. Цивільний захист населення і територій

Тема 2.1. Законодавчі та нормативно-правові основи цивільного захисту.

Тема 2.2. Надзвичайні ситуації техногенного, соціально-політичного і військового характеру.

Тема 2.3. Локалізація та ліквідація НС. Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій.

Тема 2.4. Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД.

Розділ 3. Охорона праці, як запорука збереження здоров'я та працездатності

Тема 3.1. Законодавчі, нормативно-правові та соціально-економічні основи охорони праці.

Тема 3.2. Аналіз умов праці. Санітарно-гігієнічна атестація робочих місць і підрозділів.

Тема 3.3. Основи виробничої безпеки. Пожежна безпека на об'єктах господарської діяльності (ОГД).

Тема 3.4. Організація і управління охороною праці в організації.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. – Київ : Каравела, 2019. – 268 с.

2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : додатки до підручника / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. – Київ : Каравела, 2019. – 312 с.
3. Зацарний В.В., Праховнік Н.А., Землянська О.В., Зацарна О.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник – К.: НТУУ «КПІ» ІЕЕ, 2016. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/kandle/123456789/18263>.
4. Треятова Л.Д., Литвиненко Г.Є. Засоби індивідуального захисту; виготовлення та застосування: навч. посіб. – К.: Лібра, 2008. – 317 с.
5. Основи охорони праці [Електронне видання] : підручник / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, О. І. Полукаров [та ін] ; НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського». – Електронні текстові данні (1 файл: 7,4 Мбайт). – Київ : Основа, 2015. – 456 с. – Назва з екрана. – Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/18512>.
6. Ткачук К.Н., Мольчак Я.О., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І. та ін. Управління охороною праці: Навчальний посібник. – Луцьк: 2012. – 287 с.
7. Ткачук К.Н., Калда Г.С., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І. та ін. Психологія праці та її безпеки: Навчальний посібник. – Хмельницький: 2011. – 135 с.
8. Міхеєв Ю.В., Праховнік Н.А., Землянська О.В., Цивільний захист: Навчальний посібник – К.: Основа, 2014. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/18966>.
9. Безпека життєдіяльності та цивільний захист. Практикум [Електронний ресурс] : для студентів бакалаврів спеціальностей: 121 Інженерія програмного забезпечення, 123 Комп'ютерна інженерія, 126 Інформаційні системи та технології / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: О. В. Землянська, Н. Ф. Качинська, Н. А. Праховнік, М. О. Мітюк. – Електронне видання (1 файл: 2,55 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 113 с. – Назва з екрана. URL <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/42305>

Допоміжні ресурси:

10. Конституція України. Основний закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (поточна редакція – 30.09.2016) – zakon4.rada.gov.ua.
11. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (поточна редакція – 05.10.2016) – zakon2.rada.gov.ua.
12. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (поточна редакція – 05.10.2016) – zakon5.rada.gov.ua.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X (поточна редакція – 27.07.2016) – zakon3.rada.gov.ua.
14. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (поточна редакція – 17.03.2021) – zakon2.rada.gov.ua.
15. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII (поточна редакція – 01.01.2016) – zakon5.rada.gov.ua.
16. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII (поточна редакція – 28.12.2015) – zakon5.rada.gov.ua.
17. Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки: Закон України від 04.04.2013 (поточна редакція – 01.01.2015) – zakon2.rada.gov.ua.

18. Конвенція про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці № 187: Міжнародний документ від 15.06.2006 № 187 – zakon5.rada.gov.ua.
19. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII (поточна редакція – 05.04.2015) – zakon5.rada.gov.ua.
20. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V (поточна редакція – 01.01.2017) – zakon0.rada.gov.ua.
21. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI (поточна редакція – 10.02.2016) – zakon2.rada.gov.ua.
22. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV (поточна редакція – 01.01.2017) – zakon0.rada.gov.ua.
23. ДСТУ 2272-2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.
24. ДБН В.2.5-28-2006 Природне і штучне освітлення
25. ДСТУ OHSAS 18001:2010 Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги.
26. Реєстр нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП).
27. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 № 368 (поточна редакція – 29.05.2013) – zakon3.rada.gov.ua.
28. Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 – zakon3.rada.gov.ua.
29. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 – zakon5.rada.gov.ua.
30. терористичних актів, диверсій, мінування: Лист Міністерства освіти і науки України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 05.02.2015 р. № 1/9-55/02-1645/12 – document.ua.
30. Рекомендації для населення під час воєнного стану. Центр громадського здоров'я МОЗ України. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://phc.org.ua/news/rekomendacii-dlya-naselennya-pid-chas-voennogo-stanu>
31. Рекомендації для населення під час воєнного стану. Центр громадського здоров'я МОЗ України. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://phc.org.ua/news/rekomendacii-dlya-naselennya-pid-chas-voennogo-stanu>
32. Хімічна атака: як реагувати, щоб вижити? Українська правда. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://life.pravda.com.ua/health/2022/03/22/247916/>
33. Фосфорні бомби. Як вони працюють та як допомогти при ураженні. Суспільне. Новини. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://suspilne.media/220877-fosforni-boeprisasi-ak-voni-pracuut-ta-ak-dopomogti-pri-urazeni/>
34. Як необхідно діяти в разі виявлення вибухонебезпечних та підозрілих предметів. Боротьба до перемоги! Черкаський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ndekc.ck.ua/novini/197-yak-neobhdno-dyati-v-raz-viyavlennya-vibuhonebezpechnih-ta-pdozrliv-predmetv.html>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

В межах вивчення дисципліни протягом семестру заплановано проведення лекцій, практичних занять, виконання **модульної контрольної** роботи. Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Лекційні та практичні заняття проводяться в режимі відеоконференцій за допомогою ZOOM. За дистанційної та змішаної форм навчання виконання практичних робіт та МКР здійснюється на платформі дистанційного навчання Сікорський.

Лекційні заняття

Таблиця 1.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	Розділ 1. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку Тема 1.1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Модель життєдіяльності людини. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Методологічні основи БЖД. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Класифікація небезпек. Види небезпек. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію (НС). Роль психологічної стійкості людини у забезпеченні безпеки. Тема 1.2. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, що охоплюють людину, об'єкти техносфери та природне середовище. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятного ризику. Методичні підходи до визначення ризику. <i>Література: 4.2, с. 6-17; с. 18-33</i>
2	Розділ 2. Цивільний захист населення і територій Тема 2.1. Законодавчі та нормативно-правові основи цивільного захисту. Законодавчі та нормативно-правові основи цивільного захисту. Кодекс цивільного захисту. Єдина система цивільного захисту. Основні її функції та структурні підрозділи. Тема 2.2. Надзвичайні ситуації техногенного, соціально-політичного і воєнного характеру. Класифікація надзвичайних ситуацій за причинами походження. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України). Рівні надзвичайних ситуацій та їх опис. Тема 2.3. Локалізація та ліквідація НС. Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування у сфері ЦЗ. Засоби індивідуального та колективного захисту. Евакуаційні заходи. Медико-психологічна реабілітація постраждалих осіб. Локалізація та ліквідація НС. Стан війни. Дії цивільного населення в зоні бойових дій (при загрозі ураження стрілецькою та артилерійською зброєю). Дії населення під час оголошення повітряної тривоги. Алгоритм дій під час загрози обвалу будинку. Дії населення під час застосування хімічної зброї та фосфорних боеприпасів. Основні положення

	Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Інструкція, як не стати помічником ворога та корегувальником його вогню. Рекомендації щодо наповнення «тривожної валізи». Тема 2.4. Організація і забезпечення ЦЗ на ОГД ЦЗ на об'єкті господарської діяльності (ОГД). Структура. Заходи. Функції. <i>Література: 4.2, с. 122-127; 128-144; 145-152; 153-158.</i>
3	Розділ 3. Охорона праці, як запорука збереження здоров'я та працездатності Тема 3.1. Законодавчі, нормативно-правові та соціально-економічні основи охорони праці Охорона праці як складова безпеки життєдіяльності. Структура охорони праці. Законодавство України про охорону праці. Система державного управління і нагляду за охороною праці. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП), стандарти та інші загальнодержавні документи з охорони праці. Охорона праці - частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з охорони праці. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві. Тема 3.2. Аналіз умов праці. Параметри виробничого середовища приміщень з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин та персональними електронно-обчислювальними машинами Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Виробнича санітарія і безпека. Санітарно-гігієнічні вимоги до виробничих та допоміжних приміщень, розташування виробничого та офісного обладнання, комп'ютерної техніки та організації робочих місць. Гігієнічна класифікація праці. Атестація робочих місць за умовами праці. Карта умов праці. Тема 3.3. Основи виробничої безпеки. Пожежна безпека на об'єктах господарської діяльності. Електричний струм як фактор небезпеки. Напрями підвищення безпеки експлуатації електроустановок. Основні напрямки забезпечення пожежної безпеки об'єктів господарської діяльності. Дії персоналу при виникненні пожежі. <i>Література: 4.2, с. 96-108; 53-75; 76-95.</i>

Практичні заняття

Метою практичних занять є поглиблення знань за окремими темами лекційного матеріалу та питань, які вивчаються самостійно; формування умінь та набуття досвіду: оцінки небезпечних та шкідливих чинників, уражаючих факторів та їх впливу на здоров'я людини, розробки ризик-стратегій з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків, надання першої долікарської допомоги, проведення евакуаційних заходів.

Таблиця 2.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу)
1	1.1. Практична робота «Натовп: небезпеки, правила поведінки та шляхи евакуації» (0,5 год.) Мета роботи – засвоєння правил поведінки в натовпі, ознайомлення з побудовою плану евакуації та вміння ним користуватись, набуття навичок розрахунку шляхів евакуації при виникненні пожежі в багатоповерховій громадській будівлі. 1.2. Практична робота «Загальні принципи надання першої долікарської допомоги постраждалим» (0,5 год.)

	Мета роботи – засвоїти практичні методи надання першої допомоги потерпілим 1.3. Практична робота «Мікрокліматичні умови робочого простору та шляхи їх нормалізації» (1 год.) Мета роботи – вивчити дію на організм людини параметрів мікроклімату робочої зони та шкідливих речовин, що перебувають у повітрі виробничих приміщень, і нормування параметрів мікроклімату та вмісту шкідливих речовин; ознайомитися з основними заходами, спрямованими на очищення повітряного середовища <i>Література: 2.10, с. 25-38, с.4-18, с.39-51.</i> <i>СРС: опрацювати теоретичні положення, виконати завдання за варіантом і сформулювати висновки.</i>
--	---

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота передбачає поглиблення знань за окремими темами лекційного матеріалу і підготовку до практичних робіт та заліку

№ з/п	Вид самостійної роботи	Обсяг годин
1	Підготовка до аудиторних занять	42 год
2	Підготовка до виконання МКР	4 год
3	Підготовка до заліку	6 год
4	Всього	52 год

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування лекцій і практичних занять не оцінюється, штрафних балів за відсутність не передбачено. Проте студентам рекомендується відвідувати лекції, на яких концентровано викладається теоретичний матеріал, та практичне заняття, де розвиваються практичні навички, поглиблено розглядається і обговорюється теоретичний матеріал конкретної теми. Це сприяє розвитку практичних умінь та навичок.

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Політика дедлайнів та перескладань: визначається п. 8 Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Штрафних балів з дисципліни не передбачено.

Заохочувальні бали можуть нараховуватися за виконання творчих робіт з кредитного модулю (робота у наукових гуртках з підготовкою матеріалів доповідей або статей для публікації, участь у наукових і науково-практичних конференціях і семінарах, олімпіадах з дисципліни, конкурсах робіт, рефератів, презентацій та оглядів наукових праць, аналіз сучасних методів інформаційної безпеки тощо). За це студенту додатково нараховуються 3-10 рейтингових балів в залежності від конкретних отриманих результатів. Сумарна кількість нарахованих студенту заохочувальних балів не може перевищувати 10 балів.

Пропущені контрольні заходи

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня.

Календарний рубіжний контроль

Календарний контроль для заочної форми навчання не передбачається.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і викладачів визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання щодо процедури контрольних заходів та очікувати на їх розгляд згідно із наперед визначеними процедурами.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг – 45 і більше балів.

Система рейтингових балів

1. Практичні роботи (РП).

Ваговий бал – $3 \cdot 20 = 60$

Загальна кількість практичних робіт за семестр – 1 (3 завдання). Виконання одного з трьох завдань практичної роботи оцінюється максимум у 20 балів. Загальна кількість балів за практичну роботу – 60 балів.

Бали за кожне індивідуальне практичне завдання визначаються за результатами його виконання.

Критерії оцінювання:

20 балів – контрольні завдання і розрахунки виконані бездоганно, всі питання опрацьовані і розкриті у повній мірі, зроблені чіткі і правильні висновки;

15-18 балів – всі завдання в цілому опрацьовані (на 75-89%), з незначними недоліками, що не вплинули на кінцевий результат, у розрахунках можливі арифметичні помилки;

12-14 балів – завдання в цілому опрацьовані на 60-74%, але деякі не у повному обсязі, у розрахунках можливі суттєві помилки або неточності, висновки не чіткі і не вичерпні;

0 балів – завдання не опрацьовані або виконані із значними недоліками та принциповими помилками, студент не володіє матеріалом, необхідним для розв'язання практичних задач, висновки не зроблено або вони не вірні.

2. Модульна контрольна робота (МР).

Модульна контрольна робота (МР) являє собою тестове завдання, яке, за очної форми навчання, проводиться під час лекції чи на практичному занятті. **За умови дистанційної чи змішаної форми навчання** МР проводиться у вигляді тестування на платформі дистанційного навчання «Сікорський» (Moodle).

Система оцінювання експрес-контрольної роботи:

- кількість балів за «повністю правильну відповідь»* на теоретичне питання - 2 ;

- кількість балів за виконання практичного завдання (рішення задач) – 20;
- опитування містить 10 запитань теоретичного характеру та 1 практичне завдання; Таким чином максимальна кількість балів за МКР складає - 40.

**Окремі тестові запитання можуть передбачати кілька правильних варіантів відповідей, (що зазначається у завданні). В цьому випадку під «повністю правильною відповіддю» вважається вибір студентом усіх правильних відповідей. Студент може отримати менше, ніж 1 бал, якщо у відповіді на запитання він вказав не всі правильні відповіді, та 0 балів у разі, якщо серед правильних буде вказано й неправильну відповідь.*

3. Заохочувальні бали (R₃):

За бажанням студента, він може написати тези доповіді (статтю), за яку може максимально отримати 10 балів, підготувати презентацію на одну з тем лекції (4-5 бали) або взяти участь у Олімпіаді з дисципліни «Основи охорони праці» чи «Цивільний захист» в разі їх проведення (5-6 балів). Слід зазначити, що сума заохочувальних балів не повинна перевищувати 10.

Критерії оцінювання тез (статті) (R_T):

10 балів – роботу виконано на високому науковому рівні; унікальність тексту складає не менше 75%; зміст тексту повністю відповідає назві роботи; в роботі чітко виділено змістовні елементи; бібліографічний опис літературних джерел виконано згідно сучасних вимог; висновок чітко відображує авторський науковий внесок;

8 балів - роботу виконано на доволі високому науковому рівні; унікальність тексту складає не менше 65 %; зміст тексту відповідає назві роботи, але є певні неточності у формулюваннях; в роботі чітко виділено майже всі змістовні елементи; бібліографічний опис літературних джерел виконано згідно сучасних вимог; висновок в цілому відображує авторський науковий внесок, але є дещо «розмитим»;

6 балів - роботу виконано на середньому рівні; унікальність тексту складає не менше 60 %; зміст тексту відповідає назві роботи, але є певні неточності у формулюваннях; в роботі не виділено змістовні елементи; бібліографічний опис літературних джерел виконано згідно вимог застарілих стандартів; висновок є вичерпним, але не відображує авторський науковий внесок;

4 бали - роботу виконано на досить низькому (реферативному) рівні; унікальність тексту складає менше 50 %; зміст тексту не в повній мірі відповідає назві роботи, є багато неточностей у формулюваннях; відсутня аргументація актуальності досліджень; немає розшифрування скорочених назв термінів; в роботі не виділено змістовні елементи; бібліографічний опис літературних джерел виконано згідно вимог застарілих стандартів; висновок відсутній.

0 балів - роботу виконано на дуже низькому (реферативному) рівні; унікальність тексту складає менше 20 %; зміст тексту не відповідає назві роботи, є багато неточностей у формулюваннях; відсутня аргументація актуальності досліджень; немає розшифрування скорочених назв термінів; в роботі не виділено змістовні елементи; бібліографічний опис літературних джерел відсутній; висновок відсутній.

Таким чином

$$RD = RP + RO + R_3$$

Необхідною умовою допуску до заліку є стартовий рейтинг не менше 45 балів. За умови, що студент протягом семестру набрав 60 і більше балів – він має право на залік «автоматом».

Якщо студент отримав за PCO $45 \leq R \leq 60$, залік виставляється за результатами виконання ним залікової співбесіди в усній формі.

Студенту надається 3 теоретичних питання з трьох тематичних блоків дисципліни. Відповідь на кожне питання оцінюється у 10 балів.

Система оцінювання відповідей в усній заліковій співбесіді:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 9-10 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 7-8 балів;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) – 6 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь (яка містить менш ніж 60% потрібної інформації) – 0 балів

За умови дистанційної форми навчання студентам, які мають допуск до заліку (набрали не менше 45 балів), замість співбесіди надається можливість скласти дистанційний тест за допомогою платформи дистанційного навчання Сікорський Moodle з можливістю отримати максимально 30 балів. За кожну правильну відповідь студент отримує 2 бали. Кількість питань – 15.

Фактично отримана студентом сума балів з урахуванням заохочувальних балів переводиться у оцінку заліку згідно з таблицею

Бали R	Залікова оцінка
95-100	відмінно
85-94	дуже добре
75-84	добре
65-74	задовільно
60-64	достатньо
Менше 60	незадовільно
Не зараховано практичну(i) $RD < 30$	не допущено

11. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль

Розділ 1. Безпека життєдіяльності – запорука сталого розвитку

1. Проаналізувати взаємозв'язок окремих складових системи життєдіяльності і їх значення для комплексного вирішення проблем безпеки людини
2. Навести і охарактеризувати класифікацію небезпек і принципи їх ідентифікації
3. Ризик – як кількісна оцінка небезпек
4. Охарактеризувати методичні підходи до визначення ризиків
5. Пояснити сутність концепції прийнятного ризику і управління ризиком.
6. Надати стислу характеристику методів та інструментів управління виявленим ризиком.
7. Навести основні види та характеристики сучасних соціально-політичних небезпек
8. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори.
9. Алгоритм дій при виявленні підозрілих та вибухових пристроїв у багатолюдному місці
10. Охарактеризувати вплив сучасних інформаційних технологій на здоров'я людини та безпеку суспільства
11. Корупція та криміналізація як загрози сталому розвитку суспільства
12. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їх профілактика.
13. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі.

Розділ 2. Охорона праці

14. Проаналізувати місце і особливості охорони праці у системі забезпечення безпеки життєдіяльності людини
15. Визначити і охарактеризувати мету, структуру, суб'єкти і об'єкти ОП.

16. Навести і охарактеризувати основні джерела негативного впливу на стан організму людини під час роботи
17. Проаналізувати фактори трудового процесу і робочого середовища з точки зору охорони праці
18. Визначити та проаналізувати чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці.
19. Навести і охарактеризувати гігієнічні параметри повітря робочої зони і принципи їх оцінки.
20. Охарактеризувати ефективність і область використання основних методів нормалізації параметрів повітря робочої зони.
21. Охарактеризувати принципи і способи оцінки виробничого освітлення
22. Проаналізувати варіанти можливостей забезпечення освітлення робочих місць. Особливості вибору і експлуатації систем освітлення
23. Обґрунтувати вимоги до освітлення робочих місць.
24. Пояснити особливості впливу і оцінки наслідків дії на людину шуму.
25. Проаналізувати методи колективного та індивідуального захисту від шуму.
26. Пояснити особливості впливу і оцінки наслідків дії на людину випромінювань оптичного діапазону.
27. Охарактеризувати джерела, методи колективного та індивідуального захисту від випромінювань оптичного діапазону.
28. Проаналізувати сутність і практичне значення гігієнічної класифікації праці
29. Охарактеризувати дію електричного струму на організм людини і її можливі наслідки.
30. Проаналізувати чинники, що впливають на небезпеку ураження людини електричним струмом.
31. Проаналізувати вірогідні умови ураження людини електричним струмом. Навести приклади.
32. Надати загальну характеристику методам забезпечення безпечної експлуатації електроприладів і принципи їх вибору.
33. Визначити умови виникнення і протікання процесу горіння і проаналізувати їх вплив на систему пожежної профілактики.
34. Проаналізувати практичне значення класифікації приміщень і будівель з вибухопожежної небезпеки.
35. Проаналізувати практичне значення класифікації пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон.
36. Охарактеризувати роль і напрями забезпечення системи запобігання пожежам на підприємстві.
37. Охарактеризувати роль і складові системи протипожежних засобів на підприємстві.
38. Охарактеризувати роль і складові системи організаційно-технічних протипожежних заходів на підприємстві.
39. Проаналізувати законодавство з охорони праці в Україні. Відповідальність за порушення законодавства про ОП.
40. Пояснити зміст і надбання Закону України "Про охорону праці".
41. Проаналізувати основні принципи державної політики з ОП в Україні з точки зору працівників і посадових осіб підприємств та організацій.
42. Охарактеризувати і оцінити гарантії прав працівників на ОП.
43. Проаналізувати систему і ефективність відомчого і громадського контролю за ОП.
44. Мета, об'єкти, суб'єкти і основні завдання системи управління охороною праці на підприємстві (в організації)
45. Дати кратку характеристику функціям управління охороною праці в організації

46. Проаналізувати загальну структуру та типові принципи функціонування системи управління охороною праці на підприємстві
47. Оцінити роль і значення обліку, аналізу та оцінки умов праці в системі управління гігієною та безпекою праці на підприємстві
48. Оцінити роль і значення та проаналізувати основні принципи і види контролю за станом охорони .
49. Охарактеризувати обов'язки і функції роботодавця щодо організації та координації робіт з управління охороною праці.
50. Сформулювати і проаналізувати алгоритм оцінювати ризики економічних і фінансових втрат, пов'язаних з умовами і безпекою праці;
51. Навести і прокоментувати варіанти використання показників високого рівня безпеки праці, надання послуг та продукції у маркетингової стратегії підприємства;
52. Запропонувати основні положення посадової інструкції керівника підрозділу підприємства (трудового колективу), присвячений функціям і обов'язкам, пов'язаним з забезпеченням безпеки праці
53. Обґрунтувати причини і необхідність проведення атестації типових робочих місць за умовами праці
54. Порівняти мету і зміст паспортизації виробництв і атестації робочих місць за умовами праці
55. Викласти порядок дій керівника робіт (підрозділу) у разі виникнення нещасного випадку
56. Визначити об'єкти та охарактеризувати функції і завдання суб'єктів страхування від нещасного випадку і профзахворювань
57. Сформулювати порядок здійснення страхування від нещасного випадку (дії страхувальника і особи, яка страхується). Страховий випадок і підстави для страхових виплат і компенсацій
58. Сформулювати умови отримання та види страхових виплат, на які може розраховувати працівник (родина) у разі його травмування, профзахворювання або смерті.

Розділ 3. Цивільний захист населення і територій

59. Навести і прокоментувати значення і роль складових правової основи цивільного захисту населення
60. Суб'єкти забезпечення і принципи здійснення цивільного захисту
61. Головні завдання та структура єдиної державної системи цивільного захисту (ЄСЦЗ)
62. Сформулювати права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту
63. Загальні принципи навчання та підготовки населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій
64. Функціональні обов'язки і порядок дій керівників підрозділів підприємств і організацій в умовах надзвичайних ситуацій, особливого та військового стану
65. Охарактеризувати надзвичайні ситуації природного характеру та їх наслідки
66. Пояснити оцінку класифікації захисних споруд цивільного захисту за їх властивостями. Надати характеристику класів та груп ПРУ
67. Пояснити заходи по життєзабезпеченню постраждалих в зонах НС, на маршрутах евакуації та в місцях розміщення евакуйованого населення, за встановленими нормами і нормативами
68. Охарактеризувати види евакуації в залежності від особливостей НС.
69. Проаналізувати структуру організації цивільного захисту на об'єкті господарської діяльності

70. Визначити завдання та функціональні обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту
71. Визначити та пояснити комплекс організаційно-захисних заходів у сфері ЦЗ на об'єкті господарської діяльності
72. Загальні принципи навчання та підготовки населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій
73. Функціональні обов'язки і порядок дій керівників підрозділів підприємств і організацій в умовах надзвичайних ситуацій, особливого та військового стану
74. Навести алгоритм дій різних категорій населення при оповіщенні про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації особливого та військового стану
75. Навести алгоритм поведінки для цивільного населення яке опинилось в зоні бойових дій (при загрозі ураження стрілецькою зброєю, повітряній небезпеці)
76. Навести алгоритм дій при виявленні вибухового пристрою в місцях масового перебування людей.
77. Навести алгоритм дій, якщо вас захопили злочинці як заручника.
78. Охарактеризувати принципи боротьби з тероризмом.
79. Охарактеризувати права та обов'язки громадян на період введення воєнного стану.
80. Навести алгоритми поведінки для цивільного населення, яке опинилось в зоні бойових дій (при загрозі ураження стрілецькою зброєю, повітряній небезпеці).
81. Визначити речі, які повинні бути в «тривожному рюкзаку».
82. Визначити основні принципи та пояснити способи захисту населення при НС, їх сутність і шляхи реалізації.
83. Охарактеризувати засоби індивідуального захисту за призначенням та принципом дії.
84. Пояснити оцінку класифікації захисних споруд цивільного захисту за їх властивостями.
85. Охарактеризувати сховища ЦЗ.
86. Надати характеристику класів та груп ПРУ.
87. Пояснить заходи життєзабезпечення постраждалих на маршрутах евакуації та в місцях розміщення евакуйованого населення за встановленими нормами і нормативами.
88. Охарактеризувати види евакуації в залежності від особливостей НС. Визначити категорії населення, які обов'язково вивозяться автотранспортом з міста при евакуації.
89. Навести алгоритм дій для цивільного населення при проведенні тимчасової евакуації з небезпечного району.
90. Охарактеризувати радіаційний та хімічний захист населення і територій.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом, канд. техн. наук, Праховнік Н.А.

Ухвалено кафедрою охорони праці, промислової та цивільної безпеки (протокол № 10 від 28.05.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією ФІОТ (протокол № 11 від 27 червня 2025 р.).